

LACK

Instruktioner för miljö- och skyddsarbetet
i LACKERINGSBRANSCHEN

Innehåll

Inledning	3
Det här materialet använder du vid skyddsronderna	4
Annat material som du har användning för	6
Blanketter och annat som du kan ladda ned från hemsidan från pdf-filen "Lack":	
Checklista för lackeringsbranschen	8
Kompletterande upplysningar till checklistan	9
Svarsmall till checklistan	10
Handlingsplan för arbetsmiljöåtgärder	16
Tillbudsrapport för lackeringsbranschen	17
Framställan till Arbetsmiljöinspektionen - brevmall	18
Överklagan till Arbetsmiljöverket med brevmall	19
Regler för lackeringsföretag	21
Anpassad hälsoundersökning – Lackerare	22
Adresser och telefonnummer	24

Denna broschyr finns på Målareförbundets hemsida

– gör så här för att ladda ned blanketterna:

Gå in på hemsidan, www.malareforbundet.se, öppna pdf-filen som heter "Lack" och skriv ut de blanketter som du behöver.

På Arbetsmiljöverkets hemsida, www.av.se/lagochratt/afs/ kan du söka och skriva ut för lackeringsbranschen tillämpliga föreskrifter genom att skriva in AFS-numret eller söka genom att skriva in nyckelord.

Bra och säker arbetsmiljö ligger i allas intresse!

Bra arbetsmiljö, hög kvalitet på jobben och god lönsamhet hänger ihop. Det vet man på alla framgångsrika företag, stora som små. En bra och säker arbetsmiljö ligger i allas intresse!

I det här häftet finns alla blanketter som du behöver när du ger dig ut på fältet. På förbundets hemsida, www.malareforbundet.se, kan du hämta fler genom att skriva ut dem från pdf-filen "Lack".

På följande sidor kan du läsa hur du genomför skyddsronderna och använder materialet i det här häftet. Checklistan med kompletterande upplysningar är ditt viktigaste verktyg. Se till att alla punkter kontrolleras, och glöm inte att brister som inte kan åtgärdas direkt ska läggas in i en handlingsplan för företaget.

Kopior av de ifyllda checklistorna med kompletterande upplysningar lämnar du sedan till det ansvariga regionala skyddsombudet (RSO) i din avdelning. RSO sammanställer samtliga checklistor från skyddsombuden vilket ger oss en överblick av läget när det gäller miljö och säkerhet i lackeringsbranschen. Vi kan se på vilka områden bristerna är störst och sätta in riktade åtgärder för att förbättra miljön.

Lennart Borgkvist

Ansvarig för arbetsmiljöfrågor och försäkringar

Det här materialet använder du vid skydds ronderna

Checklista för lackeringsbranschen

Checklistan använder du när du genomför skydds ronderna på företagen.

Du går igenom listan punkt för punkt och kryssar i rutan K när du har kontrollerat. Om det finns brister att anmärka på kryssar du i rutan A vid den aktuella punkten och går direkt till blanketten "Kompletterande upplysningar" (se nedan).

Svarsmall till checklistan

I svarsmallen finns exempel på sådant du bör kontrollera extra noga för varje punkt i checklistan. Här ser du också var du hittar reglerna för den aktuella punkten i Arbetsmiljölagen, Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS), Svensk Författningssamling (SFS) eller kollektivavtalet för Bil- och industrilackerare.

Kompletterande upplysningar till checklistan

Om du har hittat något att anmärka på och kryssat i rutan A på checklistan fyller du i den här blanketten.

Du anger den aktuella punktens nummer (1-34) och beskriver vad anmärkningen gäller. Om bristen kan åtgärdas direkt signerar du i rutan S när det är klart. Brister som inte kan åtgärdas genast tas den upp i en handlingsplan. Markera med ett kryss i ruta H och fyll i handlingsplanen (se nedan).

Arbetsgivaren ska skriva under

Det är viktigt att både du och arbetsgivaren/arbetsledaren skriver under att ni tagit del av anmärkningarna och synpunkterna som redovisas på checklistan och de kompletterande upplysningarna. Plats att underteckna finns längst ner på blanketten med kompletterande upplysningar.

Arbetsgivarens underskrift är ditt stöd om bristerna inte skulle åtgärdas, eller om de skulle resultera i en olycka. En underskrift är ditt enda sätt att bevisa att arbetsgivaren känt till bristerna. Och när Arbetsmiljöinspektionen tillkallas får den klart för sig att arbetsgivaren varit medveten om bristerna och därmed kan vara vållande till olyckan, vilket har stor betydelse för den drabbade.

Handlingsplan för arbetsmiljöåtgärder i lackeringsbranschen

I handlingsplanen tas sådana brister upp som inte kan åtgärdas genast. Arbetsgivaren fyller i handlingsplanen tillsammans med dig och de anställda. Det är dock arbetsgivaren som är ansvarig för att handlingsplanen upprättas och att bristerna rättas till. I handlingsplanen beskriver arbetsgivaren vilka åtgärder som ska genomföras och när det ska vara klart.

Här finns också utrymme för noteringar om uppföljningen av åtgärderna.

Arbetsgivaren ska alltid underteckna handlingsplanen. Om ni har upprättat den tillsammans undertecknar ni båda, men det är fortfarande arbetsgivaren som ansvarar för att bristerna som beskrivs i handlingsplanen åtgärdas.

Så säger lagen om handlingsplaner

*Så här står det i
10 § i Arbetsmiljöverkets föreskrift "Systematiskt arbetsmiljöarbete" (SAM),
AFS 2001:01.*

"Arbetsgivaren skall omedelbart eller så snart det är praktiskt möjligt genomföra de åtgärder som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet. Arbetsgivaren skall också vidta de åtgärder som i övrigt behövs för att uppnå en tillfredsställande arbetsmiljö. Åtgärder som inte genomförs omedelbart skall föras in i en skriftlig handlingsplan. I planen skall anges när åtgärderna skall vara genomförda och vem som skall se till att de genomförs. Genomförda åtgärder skall kontrolleras."

Annat material som du har användning för

Tillbudsrapport för lackeringsbranschen

Ett tillbud är en händelse som, om det gått illa, hade lett till sjukdom eller personskada. Det är ofta slumpen som avgör om det stannar vid ett tillbud eller om det blir personskador. Ett tillbud är också en larmsignal om var allvarliga brister i arbetsmiljön finns.

Enligt 3 kap. 2 och 2a § Arbetsmiljölagen ska arbetsgivaren utreda orsakerna till ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud i arbetet och årligen göra en skriftlig sammanställning.

Arbetsgivaren ska så långt som möjligt ta reda på orsakerna till det som inträffade. Ofta finns det flera orsaker som samverkar, t ex mänskligt beteende, tekniska fel samt brister i instruktioner, utbildning och organisation. Utredningen måste därför göras systematiskt och omfatta alla tänkbara orsaker.

För att underlätta detta arbete bifogar vi blanketten "Tillbudsrapport för lackeringsbranschen". Ta med dig tillräckligt med blanketter så att du kan lämna några på varje arbetsplats du besöker. Mer information om tillbud hittar du i Arbetsmiljöverkets föreskrift "Systematiskt arbetsmiljöarbete" AFS 2001:01 (ändrad 2003:04), 9 §, som berör allvarliga tillbud.

AFS – regler för lackeringsföretag

En förteckning över regler som är tillämpliga för lackeringsföretag.

Framställan till Arbetsmiljöverket – brevmall

En brevmall som du kan använda om du gör en framställan till Arbetsmiljöverket enligt Arbetsmiljölagen kap 6, § 6a.

När du har laddat ned brevmallen från hemsidan kan du använda den i datorn och göra ändringar så att den passar det aktuella fallet.

1. Skyddsron

- Dokumentera skyddsronen med hjälp av "Checklista för lackeringsbranschen"
- Påtala bristerna för arbetsgivaren

2. Framställan till Arbetsmiljöverket

- Använd brevmallen och kräv ett beslut

3. Överklagan av Arbetsmiljöinspektionens beslut till Arbetsmiljöverket

- Använd mallen som finns på sidan 20
- Följ instruktionen för överklagan som finns på sidan 19

Den formella beslutsgången från inspektion till dom – fyra exempel

Exempel 1 – Föreläggande och vite

I samband med en inspektion vid ett billackeringsföretag upptäcker inspektören att en sprutbox har vissa brister. I ett inspektionsmeddelande anges att bristerna ska vara åtgärdade senast vid en viss angiven tidpunkt. En ny inspektion genomförs. Eftersom bristerna fortfarande kvarstår beslutar Arbetsmiljöverket att meddela ett föreläggande med vite om 10 000 kr mot den arbetsgivare som driver företaget. Arbetsgivaren överklagar beslutet till regeringen som, efter viss kompletterande utredning i ärendet, gör samma bedömning som Arbetsmiljöverket.

Arbetsgivaren rättar sig inte efter regeringens beslut. Arbetsmiljöverket ansöker därför hos länsrätten om utdömande av vitesbeloppet. Sedan länsrätten ålagt arbetsgivaren att betala vitet begär arbetsgivaren att kammarrätten ska pröva ärendet. Kammarrätten ändrar inte länsrättens ställningstagande, vilket innebär att arbetsgivaren i det här fallet ska betala 10 000 kr i vite. Regeringsrätten är högsta instans i den här typen av ärenden.

Exempel 2 – Förbud med vite

Vid ett företag genomförs en inspektion. Inspektören konstaterar därvid att en av maskinerna saknar en viktig skyddsanordning. Hon gör samtidigt bedömningen att risken för att ett allvarligt olycksfall ska inträffa är stor. Arbetsmiljöverket meddelar därför att arbetsgivaren ett förbud med vite som går ut på att maskinen inte får användas om inte bristerna åtgärdas. Arbetsmiljöverket beslutar samtidigt att förbudet ska träda i kraft omedelbart.

Arbetsgivaren väljer att inte överklaga Arbetsmiljöverkets beslut till regeringen. Arbetsgivaren rättar sig

emellertid inte efter verkets förbud. Arbetsmiljöverket ansöker därför hos länsrätten om utdömande av vitet.

Exempel 3 – Förbud (eller föreläggande) utan vite

En plåt- och lackeringsverkstad inspekteras. Inspektören bedömer risken att arbetstagarna blir exponerade för luftföroreningar som mycket stor. Arbetsmiljöverket meddelar företaget ett beslut om förbud mot sprutmålning fr.o.m. en viss tidpunkt om inte företaget dessförinnan har utfört mätningar avseende exponeringsnivåerna. Förbudet förenas inte med något vite. Sedan den angivna tiden i förbudet löpt ut konstaterar verket vid en uppföljande inspektion att sprutmålningen pågår och samtidigt att några mätningar avseende exponeringen inte har genomförts. Företaget har således brutit mot förbudet. Arbetsmiljöverket gör senare en åtalsanmälan till åklagarmyndigheten.

Exempel 4 – Straffansvar vid olycksfall

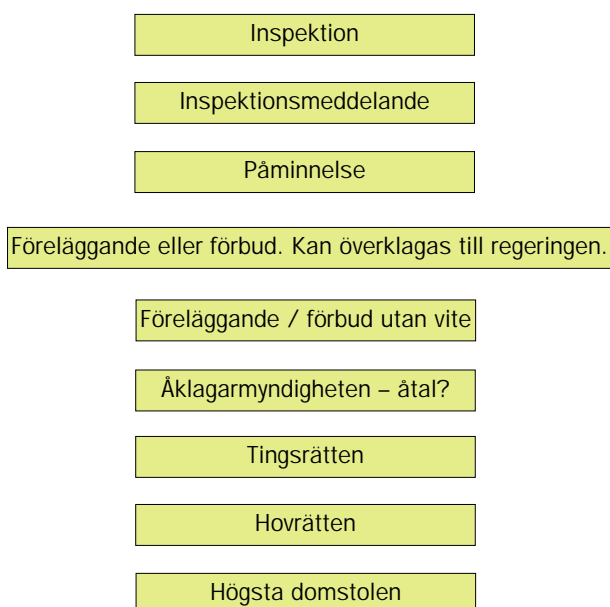
I ett industrilackeringsföretag har en anställd fått en allvarlig klämskada vid arbete med en lyftanordning. Arbetsledningen kallade på polis och även Arbetsmiljöverket kom till arbetsplatsen. Den tekniska utredningen visade att en föreskriven besiktning av maskinen hade glömts bort.

Bestämmelser som rör arbetsmiljöbrott finns i brottsbalken (BrB). Det nu aktuella olycksfallet kan, sedan polisen färdigställt en utredning blir föremål för prövning i domstol. Det är åklagare som avgör om åtal ska väckas i tingsrätten för prövning av ansvarsfrågan. Tingsrättens dom kan överklagas till hovrätt och därefter till Högsta domstolen.

■ Ett ärendes gång – exempel 1 och 2:

■ Ett ärendes gång – exempel 3:

Checklista för lackeringsbranschen

Ladda ner från
www.malareforbundet.se
pdf-fil: LACK @

Företag:	Orgnr:	Antal lackerare på företaget:	Avdelning:
Adress till företaget:		Telefon till företaget:	År Mån Dag

K = Kontrollerat

A = Anmärkning

	K	A		K	A
1 Allmän ordning			18 Arbetsmiljöutbildning		
2 Belysning			19 Företagshälsovård		
3 Klimat			20 Hälsokontroll		
4 Bockar, stegar			21 Systematiskt arbetsmiljöarbete		
5 Vibrationer			22 Arbetsskador tillbud		
6 Tekniska anordningar			23 Vållandeutredning		
7 Personlig skyddsutrustning			24 Isocyanater		
8 Personalutrymmen			25 Damm		
9 Ventilation			26 Övrigt		
10 Första hjälpen			27		
11 Skyddsföreskrifter			28		
12 Buller			29		
13 Farliga ämnen			30		
14 Miljövård			31		
15 Arbetsorganisation			32		
16 Psykosociala aspekter			33		
17 Ergonomi			34		

Använd bifogad svarsform som hjälpmedel vid skyddsronen.

Markera med X i ruta K när du har kontrollerat.

Markera med X i ruta A vid anmärkning.

Sådana fel som inte går att åtgärda genast läggs in i en handlingsplan. Markera med X i ruta H.

Fel som skall åtgärdas genast signeras när det är klart i ruta S.

35 Stoppat arbete

Sign

Svarsmall till "Checklista för lackeringsbranschen"

1. Allmän ordning

KONTROLLERA:

- Är ordningen på arbetsplatsen tillfredsställande?
- Finns det rutiner för att handha skräp och dyl.?
- Finns det rutiner för städningen på arbetsplatsen?
- Kan arbetet utföras rationellt och yrkesmässigt?
- Kan lackeringsarbetet utföras utan olägenheter?
- Finns klassningsplan på arbetsplatsen? (SRVFS 2004:7, Statens räddningsverks föreskrifter om explosionsfarlig miljö vid hantering av brandfarliga gaser och vätskor, www.srv.se. AFS 2003:03, Arbeta i explosionsfarlig miljö.)
- Hur förvaras lösningsmedel?
- Uppfyller elsäkerheten kraven enligt Elsäkerhetsverkets krav? (www.elsakerhetsverket.se, bl a ELSÄK-FS 2004:1)
- Finns det något inspektionsmeddelande från Arbetsmiljöinspektionens senaste besök?
- Har det som Arbetsmiljöinspektionen påpekade i inspektionsmeddelandet blivit åtgärdat?

- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001: 01*
- *Arbetsplatsens utformning AFS 2000:42*
- *Kollektivavtalet § 20. Ordningsregler*
- *Kollektivavtalet § 21. Arbetsmiljö*
- *Klassning- Lackanläggning SRVFS 2004:7, AFS 2003:03*

2. Belysning

KONTROLLERA:

- Är allmänbelysningen tillräcklig på arbetsplatsen?
- Har lackeraren en platsbelysning som är riktigt utformad (bländfri)?

- *Arbetsplatsens utformning AFS: 2000:42*

- *Kollektivavtalet § 21. Arbetsmiljö*

3. Klimat

KONTROLLERA:

- Är temperaturen tillfredsställande på arbetsplatsen?
- Förekommer det oacceptabelt drag från fönster, dörrar eller dylikt?

- *Arbetsplatsens utformning AFS: 2000:42*
- *Kollektivavtalets § 21. Arbetsmiljö*

4. Bockar, stegar

KONTROLLERA:

- Är bockarna typkontrollerad av Sveriges Provings- och Forskningsinstitut, SP?
- Är bockarna anpassade till arbetsobjektet (ej för höga resp. låga)?

OBSERVERA!

Stegen är enbart till för att utföra kortvariga arbeten – bättringar – eller som transportled!

- *Stegar och arbetsbockar AFS 2004:03*

5. Vibrationer

KONTROLLERA:

- Går det att byta till maskiner som vibrerar mindre?
- Finns det möjlighet till ändrad arbetsorganisation för att minska tiden för vibrationsexponering?
- Finns det tendenser till vibrationsskador av typen "vita fingrar"?
- Finns det tendenser till vibrationsskador i form av nervskador?

Exempel på åtgärder för att minska risken för vibrationskador är att

- välja slipverktyg som ger låg vibrationsnivå
- använda handskar
- undvika att händerna kyls ned vid arbetet
- inte köra maskinen på tomgång
- planera arbetet så att inte vibrerande maskiner används ständigt.

- *Vibrationer AFS 2005:15*
- *Slipmaskiner och slipverktyg AFS 1987: 18*
- *Arbetsplatsens utformning AFS 2000:42*
- *Arbetsmiljölagen 2 kap. Arbetsmiljöns beskaffenhet 4 §*

6. Tekniska anordningar

KONTROLLERA:

- Har den anställde fått nödvändig (skriftlig och muntlig) instruktion för handhavande av den maskinella utrustningen som finns på företaget?
- Har de anställda fått erforderlig instruktion om hur dessa maskiner används och om eventuella risker?
- Finns det lyftanordningar, lyftredskap och avlastningsbord i tillräcklig omfattning?
- Finns det brandbekämpningsutrustning?
- Finns det besiktningrutiner för de tekniska anordningarna?
- Fungerar utsugen till slipmaskinerna?
- Är de tekniska anordningarna godkända enligt aktuella föreskrifter och lagar?

- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*
- *Sprutmålning AFS 1986: 29*
- *Härdplaster AFS 2005:18*
- *Hygieniska gränsvärden AFS 2005:17*
- *Kemiska arbetsmiljörisker AFS 2000:04*
- *Besiktning av trycksatta anordningar AFS 2005:03*

- *Billyftar, lyftanordningar, lyftredskap AFS 2006:06*
- *Truckar AFS 1986:24*
- *Arbetsmiljölagen 2 kap. Arbetsmiljöns beskaffenhet 5 §*

7. Personlig skyddsutrustning

KONTROLLERA:

- Om det går att byta till material som är bättre ur hälsosynpunkt?
- Är skyddsutrustningen lämplig?
- Är den utprovad för den enskilde personen?
- Är den hel, ren och fullständig enligt aktuell paragraf i kollektivavtalet?
- Är skyddsutrustningen typkontrollerad?
- Får de anställda arbetskläder och skor enligt kollektivavtalet?

OBSERVERA!

Personlig skyddsutrustning skall enbart användas som sista alternativ. Först skall det undersökas om det finns material som är att föredra ur hälsosynpunkt, d v s material som inte kräver personlig skyddsutrustning.

- *Utförande av personlig skyddsutrustning AFS 1996: 07*
- *Användning av personlig skyddsutrustning AFS 2001:03*
- *Kemiska arbetsmiljörisker AFS 2000:04*
- *Härdplaster AFS 2005:18*
- *Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar AFS 2005:17*
- *Kollektivavtalets § 21. Arbetsmiljö*
- *Arbetsmiljölagen. Kap 2, arbetsmiljöns beskaffenhet § 7*

8. Personalutrymmen

KONTROLLERA:

- Finns det tillgång till dusch, toalett och klädkåp i den omfattning som arbetet kräver?
- Om det är nödvändigt skall det finnas separata omklädningsrum för män och kvinnor?
- Har matrum lämplig möblering och fönster?
- Är personalutrymmena rökfria?
- Är arbetsplatsen ordnad så att mat- och omklädningsrum finns i separata utrymmen?

- *Personalutrymmen AFS 2004:42*

9. Ventilation

KONTROLLERA:

- Är ventilationen vid färgblandningen tillfredsställande?
- Fungerar ventilationen så att det inte kommer ut lösningsmedel från torkugnen?
- Kan flyttning av bilar ske utan att lackerarna får problem p g a avgaserna?
- Förekommer plastarbete?
- Sker plastarbetet i välventilerade lokaler?
- Sker avfettning i välventilerade utrymmen?

- *Arbetsplatsens utformning AFS 2000:42*
- *Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar AFS 2005:17*

10. Första hjälpen

KONTROLLERA:

- Finns erforderlig utrustning för första hjälpen på arbetsplatsen?
- Har de anställda fått utbildning för första hjälpen?
- Finns det tillgång till ögonduschar?
- Finns det utrymningsvägar?
- Är utrymningsvägarna markerade?

- *Första hjälpen och krisstöd AFS 1999:07*
- *Arbetsplatsens utformning AFS 2000:42*

11. Skyddsföreskrifter

KONTROLLERA:

- Finns Arbetsmiljölagen samt Arbetsmiljöverkets föreskrifter tillgängliga för de anställda?
- Har de anställda informerats om vad det innebär om man inte följer de krav som finns i föreskrifterna?
- Har arbetsgivaren informerats om arbetsgivaransvaret enligt Arbetsmiljölagen och arbetsmiljövtalet?

- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*
- *Kollektivavtalets § 21. Arbetsmiljö*

12. Buller

KONTROLLERA:

- Förekommer onödigt buller på arbetsplatsen?
- Går bullerproblemen att åtgärda så att personlig skyddsutrustning inte behöver användas?
- Utprovas hörselskydd individuellt?

- *Buller AFS 2005:16*

13. Kemiska ämnen

KONTROLLERA:

- Finns förteckning över de kemiska ämnen som används i företaget?
- Är varuinformationsblad över de material som används på företaget utlämnade till de anställda?
- Finns regler för kontroll vid inköp?
- Har de anställda informerats om riskerna i arbetet?
- Sker inköp av hälsofarliga ämnen i samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagarare?

■ Har de som arbetar med hårdplastprodukter fått utbildning enligt föreskriftens bestämmelser?

- *Kemiska arbetsmiljörisker AFS 2000:04*
- *Varuinformationsblad, Kemikalieinspektionens författningssamling KIFS 1998:08 avd. 4*

14. Miljövård

KONTROLLERA:

- Har företaget rutiner för avfallshanteringen?
- Hur man tar hand om t ex: använda burkar av metall och plast och övriga restprodukter för återvinning?
- Har företaget någon miljöpolicy?
- Har de anställda varit delaktiga i det arbetet?

- *Arbetsplatsens utformning AFS 2000:42*
- *Avfallsförordningen SFS 2001:1063*

15. Arbetsorganisation

KONTROLLERA:

- Upplevs arbetet ensidigt?
- Kan man få kontakt med arbetskamraterna när man arbetar?
- Tar arbetsgivaren tag i problemen eller blir de bara liggande?
- Får de anställda information om hur företaget går och återkoppling till det egna arbetet?
- Har företaget någon policy för att introducera nyanställd personal?
- Har den ordinarie personalen fått information och utbildning för att klara sina arbetsuppgifter på ett bra sätt?
- Hur fungerar informationen till och från chefen/arbetsledaren?
- Är chefen/arbetsledaren lätt att nå?

■ Är företagets mål klara och tydliga för all anställda?

- Vet varje anställd vilken den egna uppgiften är för att nå detta mål?
- Har den enskilde möjlighet till vidareutbildning/utveckling i sitt arbete?

- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*
- *Psykiska och sociala aspekter på arbetsmiljön AFS 1980: 14*
- *Medicinska kontroller i arbetslivet AFS 2005:06*

16. Psykosociala aspekter

KONTROLLERA:

- Behandlas alla rättvist och med respekt?
- Är arbetet omväxlande?
- Finns det oro för att arbetssituationen skall ändras?
- Är arbetet stressigt?
- Förekommer det ofta ensamarbete?
- Känns det egna arbetet viktigt?
- Upplevs arbetsuppgifterna oftast som positiva?
- Känner den anställda sig delaktig i sin roll i företaget?
- Finns det något i företaget eller på arbetsplatsen som inte främjar trivseln?
- Finns det något i företaget eller på din arbetsplats som främjar trivseln?
- Finns det organiserat arbete med missbruksfrågor på företaget?

- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*
- *Psykiska och sociala aspekter på arbetsmiljön AFS 1980: 14*
- *Ensamarbete AFS 1982:03*
- *Kränkande särbehandling i arbetslivet AFS 1993: 17*

17. Ergonomi

KONTROLLERA:

- Medför arbetet acceptabla arbetsställningar för att utföra arbetet?
- Har företaget tagit något initiativ till förebyggande träning?
- Väljer lackeraren eller företaget ut de verktyg som är bäst ur ergonomisk synpunkt?
- Hur arbetar lackeraren för att undvika tunga lyft och olämpliga arbetsställningar?
- Vad gör företaget för att underlätta för lackeraren att undvika tunga lyft och olämpliga arbetsställningar?
- Finns det någon plan för att förbättra ergonomin för de anställda?
- Sker det en varierande objektsfördelning mellan de anställda?
- Förekommer det arbetsrotation inom företaget?

- *Belastningsergonomi AFS 1998:01*
- *Arbetsmiljölagen 2 kap. Arbetsmiljöns beskaffenhet 1 §*
- *Manuell hantering AFS 2000:01*

18. Arbetsmiljöutbildning

KONTROLLERA:

- Har arbetsgivaren och de anställda fått erforderlig utbildning enligt arbetsmiljölagen och aktuell föreskrift?

- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*
- *Arbetsmiljölagen 3 kap 1 §*

19. Företagshälsovård

KONTROLLERA:

- Finns det tillgång till företagshälsovård för de anställda?
- Är företagshälsovården fullgod utifrån arbetsmiljöns beskaffenhet?
- Har de anställda/SO tillsammans med arbetsgivaren gått igenom förutsättningarna för FH, Företagshälsovården?

- *Arbetsmiljölagen 3 kap 2 §*

20. Hälsokontroll

KONTROLLERA:

- Har arbetsgivaren anordnat och bekostat hälsokontroll för de anställda enligt "Anpassad hälsoundersökning – Lackerare"? (Kan skrivas ut från Målareförbundets hemsida, www.malareforbundet.se och från sid. 22-23 i denna broschyr – "Lack".)
- Har arbetsgivaren bokfört hälsoundersökningarna?
- Har arbetsgivaren tagit initiativ till återbesök vid avtalsenlig tidpunkt?

- *Kollektivavtalets § 21. Arbetsmiljö*
- *Medicinska kontroller i arbetslivet AFS 2005:06*

21. Systematiskt arbetsmiljöarbete

KONTROLLERA:

- Finns det målsättning om vad arbetsmiljöarbetet skall leda till och hur detta skall gå till?
- Finns rutiner för hur arbetsskador (sjukdomar, olycksfall) skall undvikas?
- Om arbetsmiljöansvaret är delegerat, finns detta skriftligt?
- Kartläggs risker och brister fortlöpande?
- Utredds arbetsskador och tillbud?
- Finns rutiner för dokumentation och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet?

- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*

22. Arbetsskador, tillbud

KONTROLLERA:

- Finns det många långtidssjukskrivna på företaget?
- Är någon sjukskrivning arbetsrelaterad?
- Förekommer det många korttidssjukskrivningar som misstänks bero på arbetet?
- Är personalomsättningen hög p g a brister i arbetsmiljön?
- Har det förekommit allvarliga arbetsskador (olycksfall, sjukdomar) eller tillbud?
- Har arbetsskadorna anmälts till Försäkringskassan och Arbetsmiljöinspektionen?

■ Har arbetsskador och tillbud följts upp och åtgärder vidtagits?

- *Arbetsmiljölagen 3 kap. 2 a §*
- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*
- *AV-broschyr ADI 306: "Rapportera tillbudena"*

23. Vållandeutredning

KONTROLLERA:

- Har arbetsgivaren och skyddsombudet fått utbildning i hur man gör en vållandeutredning?
- Har de anställda fått information om hur en vållandeanmälan går till?
- Har någon vållandeanmälan är gjorts på företaget?

24. Isocyanater

KONTROLLERA:

- Har de anställda problem med t ex astma eller rinnande näsa?
- Går problemen över vid helger och semester?
- Har den drabbade blivit undersökt med hjälp av företagshälsovården?

- *Härdplaster AFS 2005:18*
- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*

25. Damm

KONTROLLERA:

- Kan arbete utföras utan att det förekommer problem med damm?
- Finns det nedskrivna rutiner för vilka personer

som svarar för renhållningen och kontrollen därav?

- *Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar AFS 2005:17*
- *Systematiskt arbetsmiljöarbete AFS 2001:01*

26. Övrigt

KONTROLLERA:

- Tvättning av ytan som skall lackeras?
- Sker fillersprutningen i sprutboxen?
- Har det genomförts 5 timmars information på företaget, i så fall när?

35. Stoppat arbete

KONTROLLERA:

- Vem har stoppat arbetet?
- Varför stoppades arbetet?
- Underrättades arbetsgivaren, Arbetsmiljöinspektionen, det regionala skyddsombudet, MB-ombud och miljöorganisationen på företaget när arbetet stoppades?
- Vilka åtgärder har Arbetsmiljöinspektionen vidtagit?

- *Arbetsmiljölagen 6 kap. Samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare m m, 7 §*

Tillbudsrapport för lackeringsbranschen

Ladda ner från
www.malareforbundet.se
pdf-fil: LACK @

Företag:		Telefon:		Datum: År Månad Dag:	
Beskriv tillbudet:					
Har liknande tillbud inträffat?					
Varför blev ingen skadad vid tillbudet?					
Vilka kan konsekvenserna av en liknande olycka bli?					
Vilka faktorer var det som bidrog till att tillbudet inträffade:					
Tekniska brister i utrustning eller skyddsanordningar?					
Brister i underhåll och service?					
Brister i arbetsinstruktioner?					
Brister i informationen eller utbildningen?					
Brister i arbetsorganisationen?					
Vad kan göras för att något liknande inte skall inträffa igen?					
Anmälaren namn:					
Signteras när det är klart:	S:	Handlingsplan:	H:	Skrivs in som ärende i handlingsplanen	

Tillbud är en händelse som, om det gått illa, hade lett till sjukdom eller olycksfall. Tillbudet ger en fingervisning om var det finns risk för att olycksfall och sjukdomar kan inträffa.

Framställan till Arbetsmiljöinspektionen – brevmall

Ladda ner från
www.malareforbundet.se
pdf-fil: LACK @

Arbetsmiljöinspektionen xxxxxxxx distrikt
Box 4567
567 84 Xstad

Ärende: Belastningsskador

I min befattning som skyddsombud på företaget XXX i Xstad har det, vid skyddsronder på (arbetsplatsens namn och/eller adress), framkommit brister i de ergonomiska arbetsförhållandena på arbetsplatsen. Bristerna, som består av tunga förflyttningar av bilar och bristfälliga arbetsställningar p g a den dåliga framkomligheten på arbetsplatsen. Dessa brister upptäcktes under skyddsronder 06-02-11 samt 06-04-01. Inget har gjorts för att åtgärda dessa brister.

Det har också kommit till min kännedom att Kalle Karlsson hösten 2005 drabbades av flera ryggsnitt med (3 veckors mellanrum) och att han hade ständig värk i ryggen. Våren 2006 visade detta sig vara diskbräck. När Kalle Karlsson fick ryggsnitt andra gången (hösten 2005) föreslog han att företaget investerade i hjälpmedel för att underlätta förflyttningen av bilar i verkstaden. Han begärde även att företaget skulle göra en rehabiliteringsutredning för honom. Detta har han begärt vid ett flertal tillfällen, utan att det resulterat i någon hjälp. Jag anser att arbetsgivaren inte uppfyller sitt skyddsansvar enligt Arbetsmiljölagen och grundar det på följande:

- Att arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren inte utsätts för ohälsa eller olycksfall.
- Att arbetsgivaren systematiskt skall planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sådant sätt att det säkerställer arbetsmiljön enligt kraven i Arbetsmiljölagen och enligt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.
- Att arbetsledningens är oaktsam, då de känt till missförhållandena inom sitt ansvarsområde sedan 06-02-11 – 06-04-01.
- Att arbetsförhållandena skall anpassas till arbetstagarens förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende.
- Att arbetet skall planläggas och samordnas så att det kan utföras i en sund och säker miljö.

Med stöd av Arbetsmiljölagen kap 6, 6a § och Arbetsmiljöverkets författningssamling:
2001:01 Systematiskt arbetsmiljöarbete
1980:14 Psykiska och sociala aspekter på arbetsmiljön
1998:1 Belastningsergonomi
1994:1 Arbetsanpassning och rehabilitering

begär jag att Arbetsmiljöinspektionen meddelar föreläggande eller förbud mot arbetsgivaren i syfte att förmå honom att vidta erforderliga åtgärder.

(Ort) den (datum)

Pelle Miljö
Skyddsombud

Bilagor: 1 Skyddsrondsprotokoll 06-02-11 och 06-04-01
2 Arbetskadearmälan

Kopia för kännedom till Företaget XXX

Överklagan till Arbetsmiljöverket

OM DU SOM RSO eller skyddsombud måste överklaga ett beslut av Arbetsmiljöinspektionen till Arbetsmiljöverket finns det reglerat i Arbetsmiljölagens kapitel 9 – "Överklagande".

Det är huvudskyddsombudet som överklagar. Finns det inget huvudskyddsombud kan skyddsombudet överklaga det beslut man inte är nöjd med. När skyddsombud saknas kan regionalt skyddsombud överklaga.

Överklagan innebär att vi vill ändra det beslut Arbetsmiljöinspektionen fattat och få Arbetsmiljöverket att fatta ett annat. Arbetsmiljöverket beslut kan sedan överklagas till regeringen.

Vad kan överklagas?

- Föreläggande
- Förbud
- Att inte förelägga eller förbjuda
- Dispens för minderåriga. (Kan endast överklagas till Arbetsmiljöverket.)
- Arbetstid som fattats av Arbetsmiljöinspektionen. (Vissa av dessa beslut kan endast överklagas till Arbetsmiljöverket.)

Vad kan inte överklagas?

Ett besked om att föreläggande ifrågasätts eller ett inspektionsmeddelande.

Om inte arbetsgivaren följer de krav Arbetsmiljöinspektionen föreslår utfärdas vanligen ett besked om att föreläggande eller förbud ifrågasätts. Detta är en förvarning att arbetsgivaren nu måste vidta åtgärder. Det är inte förrän Arbetsmiljöinspektionen förelägger eller förbjuder som det blir ett formellt beslut och något som huvudskyddsombudet, skyddsombudet eller RSO kan överklaga.

Den som har överklagat får alltid en kopia av Arbetsmiljöinspektionen beslut, plus uppgifter om hur vi ska överklaga.

Begäran om undersökning

Enligt Arbetsmiljölagen kapitel 6, § 6 a kan skyddsombudet eller RSO begära hos arbetsgivaren undersökning (eller kontroll) av förhållandena på de arbetsplatser som tillhör skyddsombudets eller RSOs skyddsområde. Arbetsgivaren ska lämna en skriftlig bekräftelse att han mottagit denna begäran, och därefter lämna besked så snart som möjligt.

Om arbetsgivaren inte inom rimlig tid beaktar din begäran kan du tillkalla Arbetsmiljöinspektionen. Det är viktigt att säga att vi vill ha ett beslut av myndigheten, eftersom ett inspektionsmeddelande inte kan överklagas.

Allmänna regler

- Du måste överklaga beslutet inom den tid som står angivet i Arbetsmiljöinspektionen beslut (vanligtvis tre veckor).
- Överklagandet ska skickas till Arbetsmiljöinspektionen.
- Överklagandet ska vara ställt till Arbetsmiljöverket.
- Du ska ange vilket beslut du vill överklaga, till exempel: "Arbetsmiljöinspektionen beslut den 3 juni 2006 angående beslut att inte förelägga företaget A överklagas."
- Du ska tala om vilket beslut du vill ha och varför. Till exempel: "En emissionsmätning måste genomföras för att få reda på vilka kemiska ämnen som lackerarna utsätts för". Den som undertecknar en överklagan måste vara anmäld till Arbetsmiljöverket för att övervaka skyddsområdet där myndighetens beslut är fattat.

Om vi går in i skyddsombudets, eller RSOs, ställe och övervakar något annat skyddsområde måste vi ha en fullmakt från ombudet för att överklaga myndighetens beslut.

Arbetsmiljöinspektionen kan fatta beslut att arbetsgivaren omedelbart måste rätta sig efter ett förbud även om arbetsgivaren överklagat och det inte har vunnit laga kraft.

Mall för överklagan till Arbetsmiljöverket

Ladda ner från
www.malareforbundet.se
pdf-fil: LACK @

Svenska Målaresförbundets avd _____

överklagar Arbetsmiljöinspektionens beslut till Arbetsmiljöverket.

Följande beslut överklagas:

Undertecknad anser att Arbetsmiljöinspektionens
beslut är felaktigt på grund av:

Undertecknad anser att följande bör gälla:

Övrig information:

Ort: _____ Datum: _____

_____
Underskrift

Regler för lackeringsföretag

Nedan följer en förteckning över regler som är tillämpliga för bil- och industrilackeringsföretag. Listan är hämtad från www.av.se i januari 2007. Beställning görs hos Arbetsmiljöverket 08-730 90 00 eller arbetsmiljoverket@av.se (beställningsbeteckning NRPBILIND).

Arbetsmiljoreglerna kan behöva kompletteras med regler / föreskrifter som berör den lokala arbetsplatsen. I Produktkatalogen ADI 100 (Arbetsmiljöverket) finns information om fler regler som kan beröra din bransch och på webbplatsen www.av.se finns också alla gällande regler. På webbplatsen kan man även hitta temasida om bland annat isocyanater, kemiska arbetsmiljörisker med flera rapporter.

Föreskrifter:

2006:04 Användning av arbetsutrustning

2006:05 Användning av truckar

1998:08 Arbete i motorbranschen

2003:06 Besiktning av lyftanordningar och vissa andra tekniska anordningar

2005:17 Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar

2005:18 Härdplaster

1994:54 Högtryckssprutning

2000:01 Manuell hantering

1994:48 Maskiner och vissa andra tekniska anordningar

2005:06 Medicinska kontroller i arbetslivet

2001:03 Personlig skyddsutrustning

2004:03 Stegar och arbetsbockar

2005:03 Trycksatta anordningar

2005:15 Vibrationer

ADI-broschyrer:

ADI 161 Anmäl din arbetsskada

ADI 100 Katalog

Läkarundersökning med krav på tjänstbarhetsbedömning (enl 8 §, AFS 2005:6 – Medicinska kontroller i arbetslivet)

Arbete med härdplastprodukt?

PUR/Isocyanater, cyanoakrylater,
organisk syraanhydrid

Ja Nej

Anm

Se Arbetsmiljöverkets föreskrift "Medicinska kontroller i arbetslivet" och "Härdplaster" (www.av.se)

Spirometri (lungfunktionstest) VC .....
FEV 1,0 .....
PEF .....

Krav på läkarundersökning med tjänstbarhetsbedömning och tjänstbarhetsintyg, enligt 16 § i Arbetsmiljöverkets föreskrifter om härdplaster (AFS 2005:18)

Den undersökte skall sysselsättas/är sysselsatt i **arbete som medför exponering av isocyanater** och omfattas av Arbetsmiljöverkets föreskrifter om Medicinska kontroller i arbetslivet (AFS 2005:6) och Härdplaster (AFS 2005:18).

- Undersökning på grund av inträde i arbete
- Ny/återkommande undersökning

sedan.....(år, månad)

Arbetsstagare:.....

Adress.....

Telefon.....

Arbetsställe:.....

Adress.....

Telefon.....

Läkarens bedömning:

Den undersökte kan påbörja/fortsätta i arbete? **Ja** **Nej**

Kommentar:.....

.....

.....

Tidpunkt för nästa medicinska kontroll:.....

Undersökande läkare

Namn-teckning.....

Namn-förtydligande.....

Mottagning, klinik eller motsv.....

Telefon.....

Svenska
Mälareförbundet

Avd 1
Sv Mälareförbundet, Mälarettan
Eriklundsgatan 4
126 12 Stockholm
Tel nr 08-4492060

Avd 2
Sv Mälareförbundet, Södra
Västra Hindbyvägen 8
214 58 Malmö
Tel nr 040-6717400

Avd 3
Sv Mälareförbundet, Väst
Bengt Lidnersgatan 5
412 56 Göteborg
Tel nr 031-818562

Avd 4
Sv Mälareförbundet, Målarfyran
Fristadsvägen 24, Folkets Park
506 40 Borås
Tel nr 033-205580

Avd 5
Sv Mälareförbundet, Norr-
och Västerbotten
Kungsgatan 89
903 30 Umeå
Tel nr 090-775370

Avd 6
Sv Mälareförbundet, Svealand
Hemdalsvägen 1
721 26 Västerås
Tel nr 021-178720

Avd 8
Sv Mälareförbundet, Östra
Bräddgatan 14
602 22 Norrköping
Tel nr 011-125449

Avd 9
Sv Mälareförbundet, Gävle-Dala
Röda vägen 25
784 30 Borlänge
Tel nr 0243-18094

Avd 10
Sv Mälareförbundet, Mellannorrland
Östra Långgatan 13 B
852 36 Sundsvall
Tel nr 060-614543

Mälaremästarnas
Riksförening

Huvudkontor
Besöksadress:
Skeppsbron 40
Box 16286
103 25 Stockholm
Tel 0770-93 90 00
Fax 0770-93 90 01

Distriktskontor Umeå
Västra Kyrkogatan 1
903 29 Umeå
Tel 0770-93 90 00
Fax 090-77 63 56

Distriktskontor Göteborg
Ekmansgatan 3
411 32 Göteborg
Tel 0770-93 90 00
Fax 031-20 21 44

Distriktskontor Malmö
Erik Dahlbergsgatan 11
211 48 Malmö
Tel 0770-93 90 00
Fax 040-30 31 37

Arbetsmiljöverkets
Inspektionsdistrikt

*Dalarnas
och Gävleborgs län*

Gruvgatan 2
Box 153
791 24 FALUN
Tfn: 023-457 00
Fax: 023-222 69

*Västra Götalands
och Hallands län*

Rosenlundsgatan 8
Box 2555
403 17 GÖTEBORG
Tfn: 031-743 72 00
Fax: 031-13 50 60

*Västernorrlands
och Jämtlands län*

Brunnshusgatan 8
871 32 HÄRNÖSAND
Tfn: 0611-885 00
Fax: 0611-184 10

*Östergötlands
och Södermanlands län*

Kungsgatan 39 B
Box 438
581 04 LINKÖPING
Tfn: 013-37 08 00
Fax: 013-10 44 20

Norrbottnens län

Köpmangatan 40 A
972 33 Luleå
Tfn: 0920-24 22 60
Fax: 0920-24 22 99

Skåne län

Vattenverksvägen 47
Box 21019
200 21 MALMÖ
Tfn: 040-38 62 00
Fax: 040-12 64 07

*Stockholms, Uppsala
och Gotlands län*

Drottningholmsvägen 37
112 42 Stockholm
Box 12295
102 27 Stockholm
Tfn: 08-475 01 00
Fax: 08-764 49 72

Västerbottens län

Riddaregatan 8
903 36 UMEÅ
Tfn: 090-17 07 00
Fax: 090-77 40 19

*Kronobergs, Blekinge,
Jönköpings och Kalmar län*

Västra Esplanaden 9 A
352 31 VÄXJÖ
Tfn: 0470-74 80 00
Fax: 0470-482 64

*Örebro, Värmlands
och Västmanlands län*

Fabriksgatan 20
Box 1622
701 16 ÖREBRO
Tfn: 019-601 41 00
Fax: 019-26 09 39

Besöksadress: Olof Palmes gata 31
Postadress: Box 1113, 111 81 Stockholm
Telefon: 08-587 274 00. Telefax: 08-587 274 99
www.malareforbundet.se

